

Hyvinvointikatsaus 2023

Vanhusneuvoston kokous 5.3.2024

Hyvinvoinnin edistämisen asiantuntija Suvi Korhonen

Vantaa ♦ Vanda
1974–2024

YLEISTÄ

- Terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:n mukaan kunnan tulee raportoida valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista ja toteutetuista toimenpiteistä vuosittain.
- Vantaan vuoden 2023 hyvinvointikatsauksen teemat nousevat THL:n vähimmäistietosisällöstä, jota on täydennetty erityisesti Vantaan näkökulmasta tärkeillä indikaattoreilla.
- Katsaus on laadittu Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateeman asiantuntijaryhmissä. Ryhmissä on edustus kaikilta toimialoilta sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta.
- Ikääntyneiden ryhmä on yksi kolmesta asiantuntijaryhmästä. Ikääntyneiden terveydestä ja hyvinvoinnista on lapsiin ja nuoriin verrattuna haastavampaa löytää kattavasti uutta tietoa.

YKSIN ASUVIEN OSUUS 75 VUOTTA TÄYTTÄNEISSÄ ON PYSYNYT ENNALLAAN

**75-VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN YKSIN ASUVIEN OSUUS VASTAAVAN
IKÄISESTÄ ASUNTOVÄESTÖSTÄ, %**

	2019	2020	2021	2022
Vantaa	45,0	44,8	44,2	44,2
Espoo	42,0	41,3	41,3	41,7
Helsinki	53,3	52,5	51,9	51,7
Koko maa	46,7	46,2	45,8	45,5

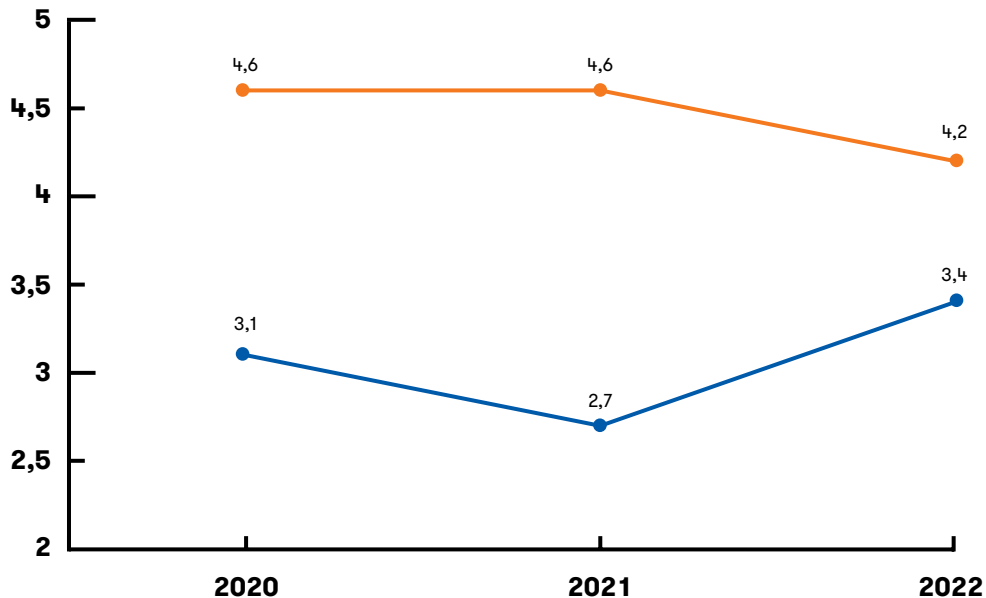
Yksin asuvien osuus 75 vuotta täyttäneissä on pysynyt ennallaan. Osuus on hieman suurempi kuin Espoossa ja pienempi kuin Helsingissä ja koko maassa.

Lähde: Asunnot ja asuinolot -tilasto (Tilastokeskus)

OMAISHOIDON TUELLA KOTONA HOIDETTAVIEN MÄÄRÄ ON KASVUSSA

OMAISHOIDON TUEN 75 VUOTTA TÄYTTÄNEET HOIDETTAVAT VUODEN AIKANA,
% VASTAAVAN IKÄISESTÄ VÄESTÖSTÄ

■ Vantaa ■ Koko maa

Omaishoidon tuella kotona hoidettavien 75 vuotta täyttäneiden vantaalaisten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on kasvussa. Määrä on pienempi koko maahan verrattuna.

Koko maassa omaishoidon tuella kotona hoidettavien määrä on hieman laskenut.

IKÄÄNTYNEIDEN KOKEMUS ELÄMÄNLAADUSTA ON LASKENUT JA KOKEMUS ONNELLISUUDESTA PYSYNYT SAMANA

VANTAAN JA KERAVALAN HYVINVOINTIALUE

	2020	2022
Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	61,3	52,8
Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	46,6	45,9
Onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	56,3	56,6
Onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	49,2	49,8

Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on laskenut ikääntyneillä, erityisesti 65 vuotta täyttäneillä. Kuitenkin 65 vuotta täyttäneissä on enemmän elämänlaadun hyväksi tuntevia kuin 75 vuotta täyttäneissä.

Onnelliseksi itsensä kokevien osuus on pysynyt molemmissa ikäryhmissä jokseenkin samana. Osuus on suurempi 65 vuotta täyttäneissä.

Muihin Uudenmaan hyvinvointialueisiin sekä Helsinkiin verrattuna Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on keskimääräistä vähemmän elämänlaatunsa hyväksi tuntevia ikääntyneitä. Sen sijaan onnelliseksi itsensä kokeneiden määrä on keskimääräistä suurempi.

TYÖIKÄISISTÄ MIEHISTÄ YHÄ USEAMPI KÄYTTÄÄ LIIKAA ALKOHOLIA

ALKOHOLIA LIIKAA KÄYTTÄVIEN OSUUS, %

INDIKAATTORI	ALUE	SUKUPUOLI	2020	2022
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 20–64-vuotiaat	Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	Miehet	35,9	39,9
		Naiset	19,7	15,7
		Yhteensä	27,6	27,4
	Helsingin kaupunki	Miehet	39,9	28,6
		Naiset	21,9	22,4
		Yhteensä	30,5	25,6
	Koko maa	Miehet	37,9	35,1
		Naiset	21,9	22,3
		Yhteensä	30,1	29,0
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 65 vuotta täyttäneet	Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	Miehet	54	48,1
		Naiset	23,9	20,3
		Yhteensä	38,6	32,6
	Helsingin kaupunki	Miehet	53,2	53,7
		Naiset	25,9	25
		Yhteensä	38,3	36,9
	Koko maa	Miehet	49,5	46,7
		Naiset	20,2	18,8
		Yhteensä	34,3	32

Alkoholia liikaa käyttävien osuus on suurempi miehissä kuin naisissa.

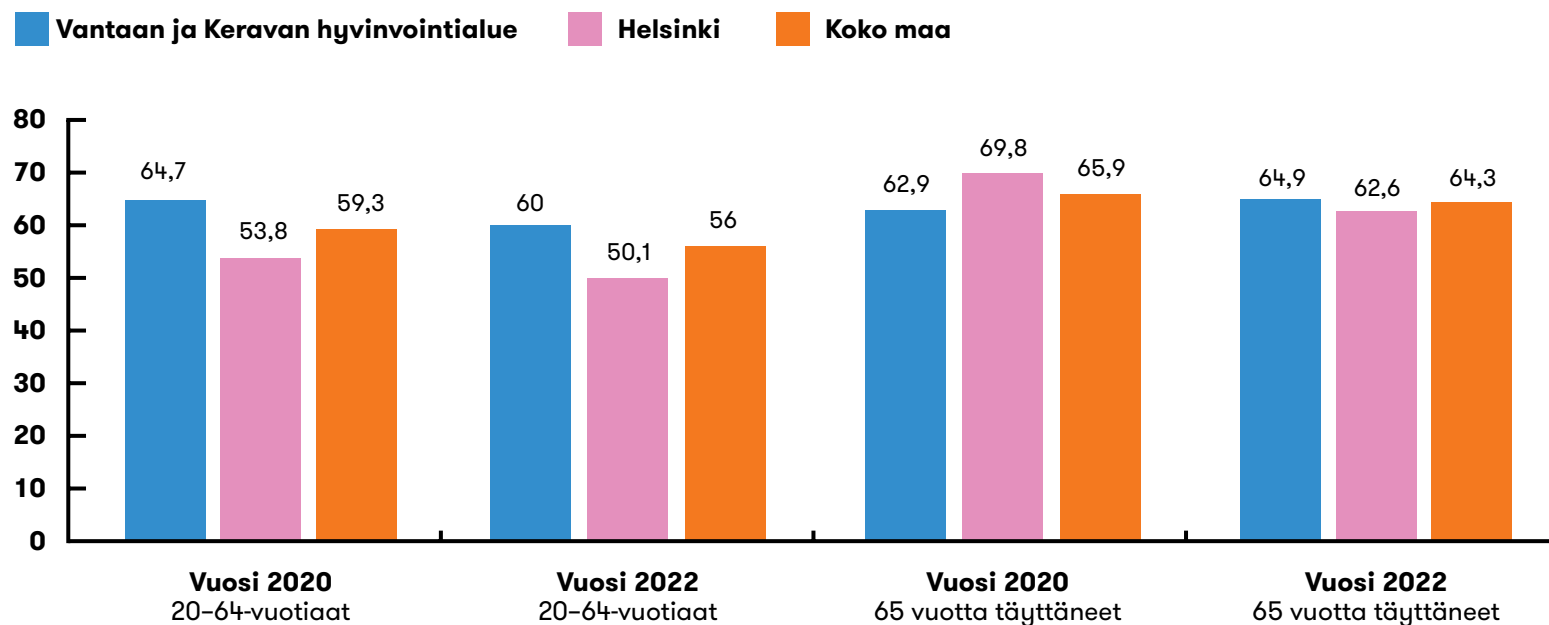
Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella alkoholia liikaa käyttävien työikäisten miesten osuus on kasvanut toisin kuin koko maassa ja Helsingissä.

Lähde: Terve Suomi -tutkimus

VANTAAN JA KERAVALAN HYVINVOINTIALUEELLA AIKUISVÄESTÖ LIIKKUU EDELLEEN LIIAN VÄHÄN

Vuosittain
raportoitava

TERVEYSLIIKUNTASUOSITUKSEN* MUKAAN LIIAN VÄHÄN LIIKKUVIEN OSUUS (%)

Yli puolet aikuisista ei liiku terveytensä kannalta riittävästi.

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus on Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella suurempi verrattuna koko maahan tai Helsinkiin.

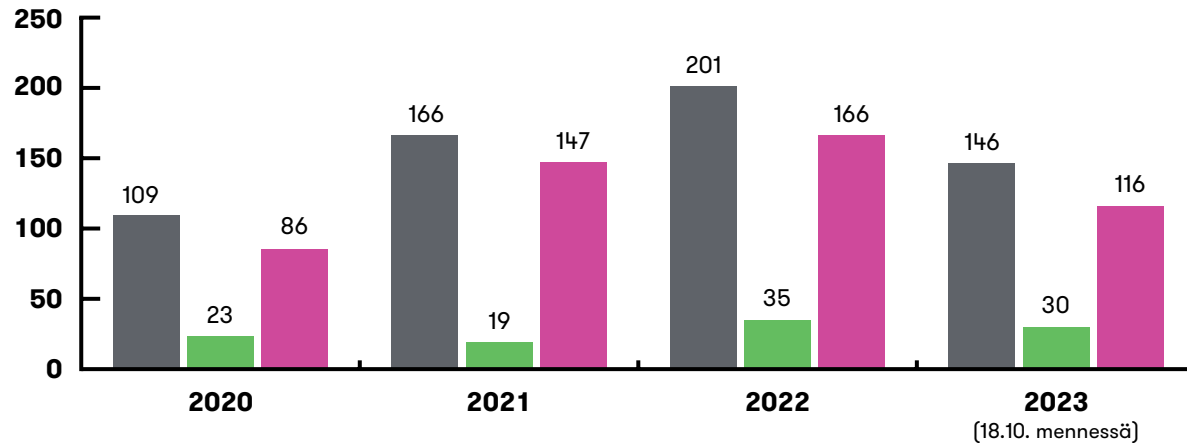
*Vähintään kaksi tuntia ja 30 minuuttia kohtuukuormitteista kestävyysliikuntaa tai tunti ja 15 minuuttia raskasta kestävyysliikuntaa viikossa. Lisäksi vähintään kaksi kertaa lihaskuntaa ylläpitävää tai kehittävää liikuntaa viikossa.

Lähde: Terve Suomi -tutkimus

HYVINVOINTIMENTOROINNIN SUOSIO ON KASVANUT

HYVINVOINTIMENTOROINNISSA ALOITTANEIDEN ASIAKKAIDEN MÄÄRÄ

■ Yhteensä ■ Miehet ■ Naiset

Hyvinvointimentorointi on maksuton 12–24 kuukauden mittainen elintapaohjauspalvelu, joka on tarkoitettu aikuisille vantaalaisille.

Hyvinvointimentoroinnin aloittaneiden määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2020.

Aloittaneista 65 vuotta täyttäneitä on keskimäärin 16 prosenttia.

Naisten määrä aloittaneista on yli nelinkertainen verrattuna miehiin

IKÄÄNTYNEIDEN MIESTEN KOKEMA YKSINÄISYYS ON LISÄÄNTYNYT JA NAISTEN VÄHENTYNYT

VANTAAN JA KERAVAL HYVINVOINTIALUE

	2020	2022
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	9,1 %	9,4 %
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	12,5 %	13,0 %

Ikääntyneiden yksinäisyyden kokemus on pysynyt jokseenkin samana.

Verrattuna muihin Uudenmaan hyvinvointialueisiin ja Helsinkiin 75 vuotta täyttäneet ovat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kaikkein yksinäisimpiä. 65 vuotta täyttäneissä vastaavaa eroa ei ole.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 75 vuotta täyttäneissä itsensä yksinäiseksi tuntevien miesten osuus on kasvanut 4,7 prosenttiyksikköä (7,7 % → 12,4 %) ja naisten puolestaan laskenut 2,5 prosenttiyksikköä (16,0 % → 13,5 %).

OSALLISUUDEN KOKEMUS ON HIEMAN LASKENUT

**OSALLISUUSINDIKAATTORI ASTEIKOLLA 0–100, SUUREMPI PISTEMÄÄRÄ
TARJOITAA VAHVEMPAA OSALLISUUDEN KOKEMUSTA**

	2022A (Kysely tehty alkuvuodesta)	2022B (Kysely tehty loppuvuodesta)
Yli 65-vuotiaat vantaalaiset	77,0	75,0
Kaikki vantaalaiset	78,4	66,9

Vantaalaisten osallisuuden kokemus on hieman laskenut. Yli 65-vuotiaat kokevat osallisuutta suunnilleen saman verran kuin vantaalaiset yleensä.

Kaikilla kyselyyn vastanneilla terveydentilansa heikoksi tuntevilla osallisuusindikaattorin keskiarvo oli 59,7 pistettä, kun hyväksi terveydentilansa tuntevilla se oli 84,3.

Ikääntyneistä joka kolmas tai useampi on tyytyväinen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin.

TYTYTYVÄISYYS OSALLISTUMIS- JA VAIKUTTAMISMAHDOLLISUUKSIIN, 2022B
Kysely tehty loppuvuodesta

	TYTYTYMÄTTÖMIÄ	TYTYTYVÄISIÄ	EI KUMPAAKAAN
66–75-vuotiaat vantaalaiset	17,5 %	33,8 %	31,3 %
76 vuotta täyttäneet vantaalaiset	15,6 %	42,2 %	33,3 %

Lähde: Vantaan osallisuuskyselyt 2022a ja 2022b

IKÄÄNTYNEET SAAVAT AIEMPAA PAREMMIN DIGITUKEA

SAATKO TUKEA VERKKOASIOINTIIN JA DIGITAALISTEN VÄLINEIDEN KÄYTTÖÖN KUN SITÄ TARVITSET?

	2021	2023
En useimmiten (tai koskaan) saa tukea:	32 %	14 %

*Kyselyyn vastasi vuonna 2021 253 eläkeläistä ja vuonna 2023 517 eläkeläistä.

Vantaan toteuttamien digitaitokyselyiden* perusteella vantaalaiset eläkeläiset ovat saaneet paremmin digitukea vuonna 2023 kuin vuonna 2021.

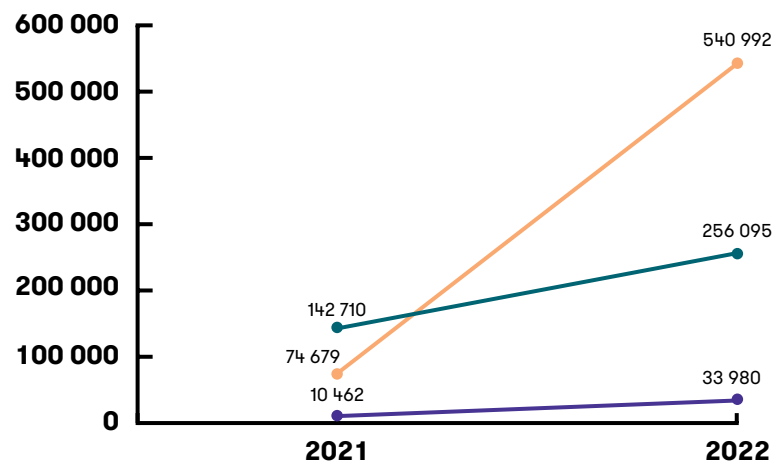
Digitukea on tarjonnut syksyllä 2023 Vantaalla yhteensä 13 kaupungin tai järjestön toimijaa. Vuodesta 2021 toimijoiden määrä on kasvanut yhdellä per vuosi.

Lähde: Vantaan ja Espoon digitaitokysely 2021 ja Vantaan digitaitokysely 2023

KULTTUURITAPAHTUMIEN JA KIRJASTOJEN KÄVIJÄMÄÄRÄT LISÄÄNTYNEET

KULTTUURITAPAHTUMIEN KÄVIJÄT

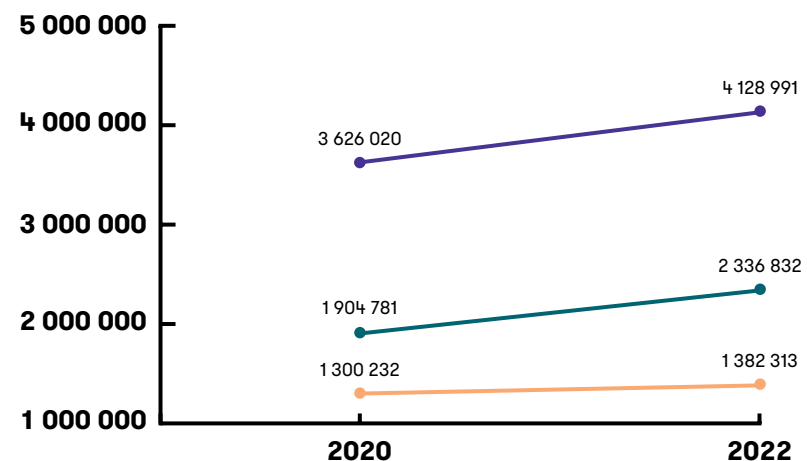
- Kulttuuritapahtumien kävijämäärä
- Virtuaalisten tapahtumien kävijämäärä
- Museoiden ja näyttelyiden kävijämäärä

Kulttuuritapahtumien ja kirjastojen kävijämäärät ja kirjastojen lainamäärät ovat kasvussa.

KIRJASTOKÄYNNIT JA LAINAT

- Lainoja
- Fyysiset kirjastokäynnit
- Verkkokirjastokäynnit

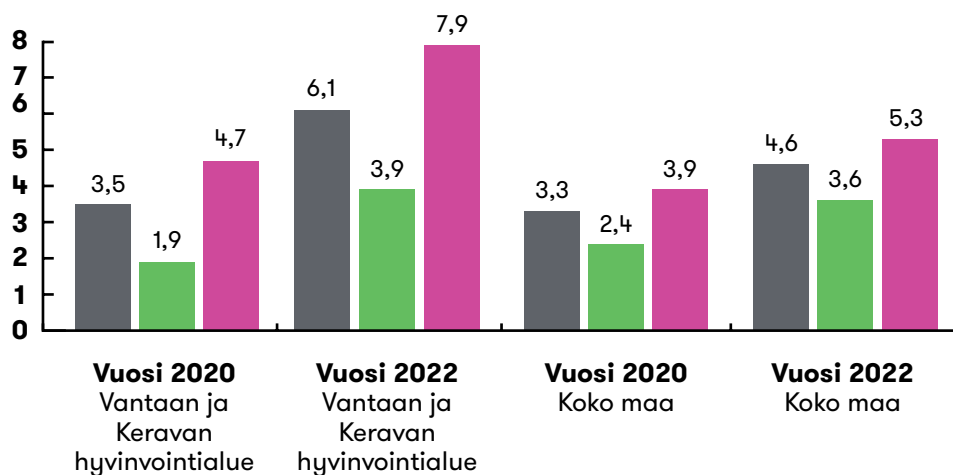
Verkkokirjaston käyttö on kasvanut myös korona-ajan jälkeen.

Lähde: Vantaan kaupungin tilastot

YHÄ USEAMPI IKÄÄNTYNYT KOKEE TURVATTOMUUTTA

PÄIVITTÄISEN ELÄMÄNSÄ TURVATTOMAKSI KOKENEIDEN OSUUS (%),
75 VUOTTA TÄYTTÄNEET

Yhteensä Miehet Naiset

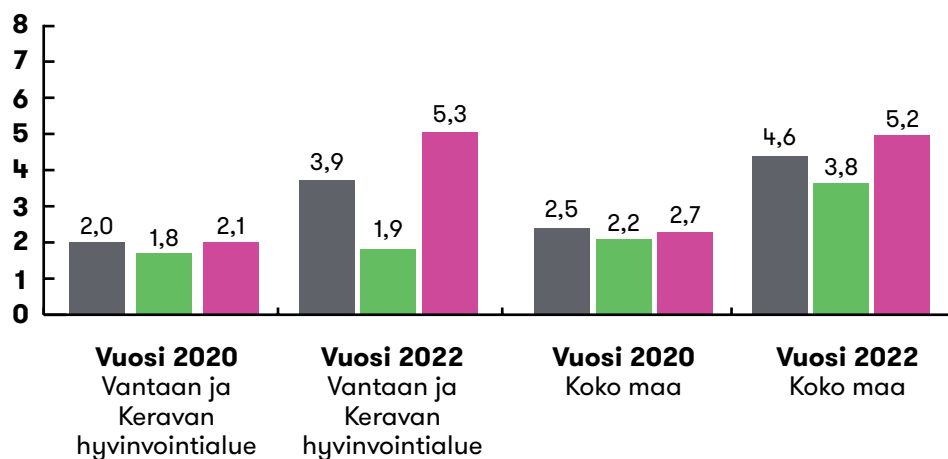

Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus on kasvanut sekä 65 vuotta että 75 vuotta täyttäneillä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja samoin valtakunnallisesti.

Naiset kokevat miehiä enemmän turvattomuutta. Eniten turvattomuutta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kokevat 75 vuotta täyttäneet naiset, 7,9 % ikäryhmästä.

PÄIVITTÄISEN ELÄMÄNSÄ TURVATTOMAKSI KOKENEIDEN OSUUS (%),
65 VUOTTA TÄYTTÄNEET

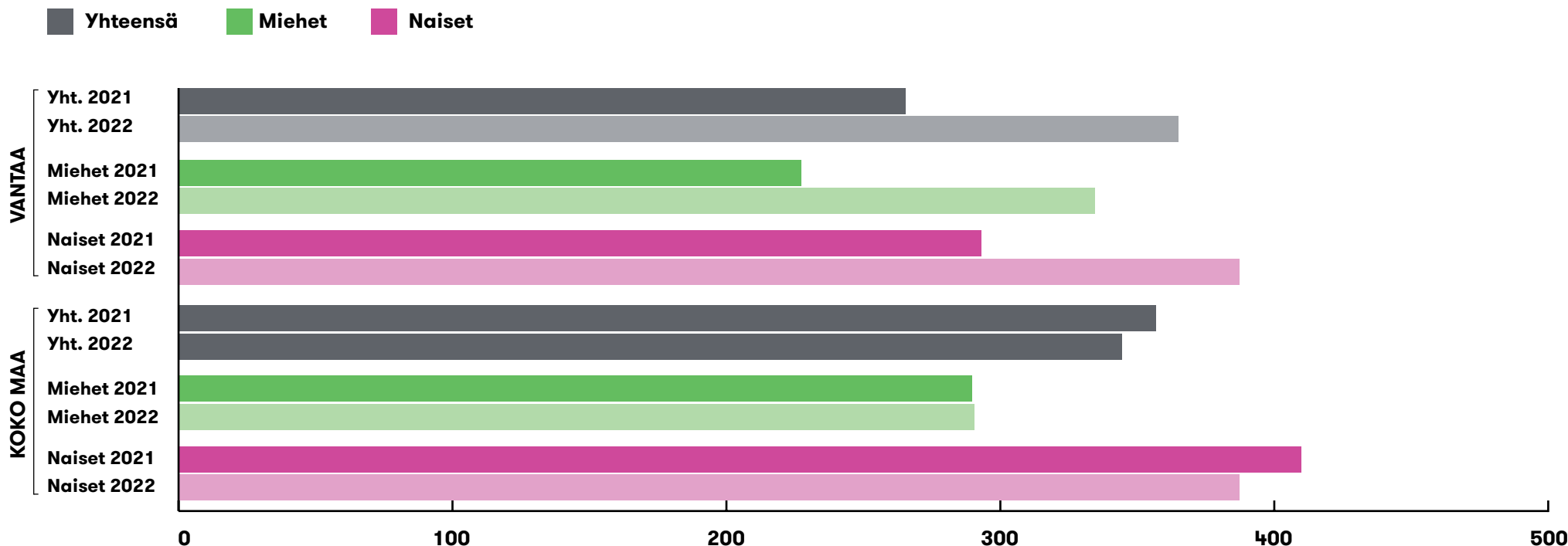
Yhteensä Miehet Naiset

Koko maahan verrattuna vantaalaisten 65 vuotta täyttäneiden turvattomuuden kokemus on keskimääräistä vähäisempää ja 75 vuotta täyttäneiden keskimääräistä suurempaa.

KAATUMISIIN JA PUTOAMISIIN LIITTYVÄT HOITOJAKSOT OVAT KASVANEET IKÄÄNTYNEILLÄ

KAATUMISIIN JA PUTOAMISIIN LIITTYVÄT HOITOJAKSOT 65 VUOTTA TÄYTTÄNEILLÄ / 10 000 VASTAAVAN IKÄISTÄ

Ikääntyneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen määrä on noussut samalle tasolle koko maan kanssa. Myös Espoossa ja Helsingissä hoitojaksojen määrä on noussut.

Ikääntyneillä naisilla on miehiä enemmän kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja. Molemmilla sukupuolilla hoitojaksot ovat lyhyellä tarkasteluvälillä kasvussa.

VANTAALLA KOULUT, KAUPAT JA MUUT PALVELUT OVAT LÄHELLÄ

**ENINTÄÄN KAHDEN KILOMETRIN
ETÄISYYDELLÄ ALA-ASTEESTA ASUVAT,
% 7–12-VUOTIAISTA**

2022	92,9
-------------	------

**ENINTÄÄN 500 METRIN ETÄISYYDELLÄ
PÄIVITTÄISTAVARA-KAUPOISTA ASUVAT,
% 75 VUOTTA TÄYTTÄNEISTÄ**

2021	68,9
-------------	------

**SÄÄNNÖLLISEN JOUKKOLIIKENTEEN
PYSÄKISTÄ MAINITULLA ETÄISYYDELLÄ
ASUVAT, % VÄESTÖSTÄ (2023)**

Enintään 250 metriä	83,5
Enintään 500 metriä	98,9
Enintään 1000 metriä	99,9

**LÄHIVIRKISTYKSEEN SOVELTUVIEN
ALUEIDEN SAAVUTETTAVUUS,
% VÄESTÖSTÄ (2018)**

Enintään 300 metriä	95,8
Enintään 500 metriä	99,7
Enintään 1000 metriä	100,0

92,9 prosenttia alakoululaisista asuu enintään kahden kilometrin päässä alakoulusta. 75 vuotta täyttäneistä vantaalaisista 68,9 prosentilla päivittäistavarakauppa on enintään 500 metrin päässä kotoa. Suurin osa vantaalaisista asuu muutaman sadan metrin päässä joukkoliikenteen pysäkistä ja lähivirkistysalueesta.

KULTTUURIPALVELUISTA ERITYISESTI KIRJASTOT SIJAITSEVAT LÄHELLÄ ASUKKAITA

KULTTUURIPALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS, % VÄESTÖSTÄ (2021)

	KIRJASTO	PÄÄTOIMISESTI HOIDETTU MUSEO	PÄÄTOIMISESTI HOIDETTU TEATTERI	ELOKUVATEATTERI
Enintään 1500 metriä	63,4	17,6	9,2	20,5
Enintään 3 kilometriä	90,0	37,0	18,4	39,7
Enintään 10 kilometriä	100,0	99,3	80,1	96,6
Enintään 20 kilometriä	-	100,0	100,0	100,0

90 prosentilla tai useammalla vantaalaisista matkaa kirjastoon on enintään kolme kilometriä sekä museoon ja elokuvateatteriin enintään 10 kilometriä. Teattereiden kohdalla saavutettavuus on lähes yhtä hyvä: 80,1 prosentilla vantaalaisista matkaa teatteriin on enintään 10 kilometriä.

ASUINALUEENSA OLOSUHTEISIIN TYYTYVÄISTEN IKÄÄNTYNEIDEN OSUUS ON LASKENUT

ASUINALUEENSA OLOSUHTEISIIN TYYTYVÄISTEN OSUUS (%),
65 VUOTTA TÄYTTÄNEET

		2020	2022
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	Miehet	85,4	82,7
	Naiset	86,3	82
	Yhteensä	85,9	82,3
Koko maa	Yhteensä	85,2	83,7

Koko maahan verrattuna Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella asuvat ikääntyneet ovat hieman keskimääräistä tyytymättömämpiä asuinalueensa olosuhteisiin.

Uudenmaan hyvinvointialueiden keskinäisessä vertailussa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ikääntyneet ovat tyytymättömmimpiä asuinalueensa olosuhteisiin.

ASUINALUEENSA OLOSUHTEISIIN TYYTYVÄISTEN OSUUS (%),
75 VUOTTA TÄYTTÄNEET

		2020	2022
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	Miehet	82,2	77,9
	Naiset	84,9	82,9
	Yhteensä	83,8	80,7
Koko maa	Yhteensä	85,3	83,8

Tyytyväisyys asuinalueen olosuhteisiin on laskenut Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ikääntyneissä 2,0–4,3 prosenttiyksikköä iästä ja sukupuolesta riippuen.